

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

18.10.2024 № 70/207-р/к

Справа № 7/02-15-21

м. Харків

Про закриття провадження
у справі

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 7/02-15-21 про порушення ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ЛУБНИГАЗ» (далі – ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», ТОВАРИСТВО) законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Полтавській області Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 07.10.2024 № 70-03/490-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 26.01.2021 № 70/15-рп/к розпочато розгляд справи № 7/02-15-21 за ознаками вчинення ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольними (домінуючим) становищем на ринку з постачання природного газу для потреб населення в межах Полтавської області, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).
- (2) Листом Відділення від 28.01.2021 № 70-02/П-654 копію розпорядження про початок розгляду Справи було надіслано ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ».
- (3) Також, Відділенням було надіслано вимоги про надання інформації до ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «ЛУБНИГАЗ», ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЛУБНИГАЗ-ТРЕЙДІНГ», ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ПОСТАЧАННЯ», ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ТРЕЙДІНГ», ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПОЛТАВАГАЗ ЗБУТ»,

ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» та отримано відповіді на них.

- (4) Рекомендованими відправленнями за номером 0600970093530 Відділення листом від 07.10.2024 № 70-02/3574е направило до ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» копію подання з попередніми висновками у Справі.
- (5) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0600970093530 лист Відділення від 07.10.2024 № 70-02/3574е, яким направлено копію подання з попередніми висновками у Справі, був вручений 15.10.2024 ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ».
- (6) На подання з попередніми висновками у Справі ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» зауважень або заперечень не надало.

2. Відповідач

- (7) ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» є юридичною особою, дата проведення державної реєстрації – 12.01.2015 за № 15861020000001796, ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (8) Засновником ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» є АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «ЛУБНИГАЗ» (далі – АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ»), ідентифікаційний код юридичної особи засновника *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (9) Основним видом діяльності ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (10) Згідно зі статутом ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» (нова редакція), затвердженим протоколом загальних зборів учасників ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» № 1 від 29.11.2019, основним видом діяльності ТОВАРИСТВА є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (11) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (12) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (13) У відповідності до пункту 3.3 Методики визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (14) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» - суб'єкт господарювання, що здійснював діяльність на ринку з постачання природного газу для побутових споживачів.
- (15) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» є суб'єктом господарювання.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (16) Товаром, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища у Справі, є природний газ.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (17) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (18) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.1.1. Споживчі характеристики

- (19) Відповідно до пункту 4.2.1. Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (20) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначено Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).
- (21) Відповідно до Закону, ринок природного газу охоплює сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG.
- (22) Природний газ, нафтовий (попутний) газ, газ (метан) вугільних родовищ та газ сланцевих товщ, газ колекторів щільних порід, газ центрально-басейнового типу (далі - природний газ) - суміш вуглеводнів та невуглеводневих компонентів, що перебуває у газоподібному стані за стандартних умов (тиск - 760 міліметрів ртутного стовпа і температура - 20 градусів за Цельсієм) і є товарною продукцією (стаття 1 Закону).
- (23) Основною споживчою властивістю природного газу як товару є використання природного газу, призначеного для кінцевого споживання (для задоволення побутових потреб населення: приготування їжі, підігріву води та опалення приміщень, а також у стисненому вигляді для заправлення автотранспортних засобів на автомобільних газонаповнювальних компресорних станціях), і в якості сировини (у хімічній промисловості, зокрема, при виробництві мінеральних добрив, а також при виробництві теплової енергії).

3.2.1.2. Умови споживання

- (24) Умови споживання природного газу визначені Законом та Правилами постачання природного газу, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 30.09.2015 № 2496 та зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1382/27827 (зі змінами) (далі – Правила постачання природного газу).
- (25) Згідно із визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону, постачання природного газу - господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів; Регулятор – НКРЕКП.
- (26) Відповідно до пункту 1 розділу III Правил постачання природного газу, підставами для постачання природного газу побутовому споживачу є: наявність у побутового споживача договору розподілу природного газу, укладеного з оператором газорозподільних мереж (далі – Оператор ГРМ), до газорозподільної системи якого підключений об'єкт споживача, та присвоєння споживачу Оператором ГРМ персонального ЕІС-коду як суб'єкту ринку природного газу; наявність у побутового споживача укладеного з постачальником договору постачання природного газу побутовим споживачам та дотримання його умов; включення споживача до Реєстру споживачів постачальника у відповідному розрахунковому періоді.
- (27) Необхідними умовами для споживання послуги з постачання природного газу є наявність у споживача газовикористовуючого обладнання та наявність газових мереж, підключених у встановленому законодавством порядку до газорозподільної мережі Оператора ГРМ.

3.2.1.3. Умови реалізації

- (28) Відповідно до статті 12 Закону, постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором. Якість та інші фізико-хімічні характеристики природного газу визначаються згідно із встановленими нормативно-правовими актами.
- (29) Порядок постачання природного газу побутовим споживачам визначено розділом III Правил постачання природного газу.
- (30) Відповідно до пунктів 2, 9, 11 розділу III Правил постачання природного газу постачання природного газу побутовому споживачу здійснюється на підставі договору, що укладається між ним та постачальником на умовах типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого Регулятором, які є однаковими для всіх побутових споживачів України.
- (31) За договором постачання природного газу постачальник зобов'язаний поставити побутовому споживачу природний газ у необхідних для нього об'ємах (обсягах), а побутовий споживач зобов'язаний своєчасно оплачувати постачальнику вартість природного газу у розмірі, строки та порядку, що визначені договором.
- (32) Договір постачання природного газу побутовим споживачам укладається з урахуванням статей 633, 634, 641 та 642 Цивільного кодексу України шляхом заявочного приєднання побутового споживача до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам за згодою постачальника відповідно до умов Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500 (далі - Типовий договір), що розміщений на офіційному вебсайті Регулятора та постачальника і не потребує двостороннього підписання письмової форми договору.

- (33) Для забезпечення приєднання побутовим споживачем до умов договору постачання природного газу побутовий споживач має надати постачальнику заяву-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам, підписану побутовим споживачем або уповноваженою ним особою.
- (34) Постачальник (крім постачальника, на якого було покладено спеціальні обов'язки з постачання природного газу побутовим споживачам) протягом двадцяти днів з дня, наступного за днем отримання від побутового споживача заяви-приєднання до договору постачання природного газу, розглядає можливість укладення договору постачання з таким споживачем та у разі її відсутності письмово повідомляє його про свою відмову в укладенні договору постачання природного газу.
- (35) Форма заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам встановлена додатком до Типового договору.
- (36) Для укладення договору постачання природного газу побутові споживачі разом із заявою-приєднанням до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам пред'являють постачальнику оригінали таких документів: документи, якими визначено право власності чи користування на об'єкт (приміщення); документ, що посвідчує особу споживача (для громадян України - паспорт громадянина України, у тому числі ID-карта, або тимчасове посвідчення громадянина України; для іноземців та осіб без громадянства - національний паспорт або документ, що його замінює), а також реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті, - серія та номер паспорта).

3.2.1.4. Ціна

- (37) Природний газ, незалежно від напрямів його використання, як товар надходить на ринок України внаслідок пропозиції оптових продавців (вітчизняні газовидобувні підприємства, імпортери або власники ресурсу природного газу, які зберігають його в підземних газосховищах).
- (38) Згідно із статтею 11 Закону з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.
- (39) Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення № 867) (дію постанови припинено від 20.05.2021).
- (40) Відповідно до пункту 3 Положення № 867, до 01.08.2020 на акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» було покладено, зокрема, такі спеціальні обов'язки:
 - 1) продавати природний газ постачальникам природного газу для потреб побутових споживачів, релігійних організацій (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» (далі – постачальники зі спецобов'язками) на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням;
 - 2) постачати природний газ побутовим споживачам, релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек»,

постачання яким у відповідному періоді (місяці постачання) не здійснює інший постачальник (у тому числі інший постачальник із спеціальними обов'язками відповідно до цього Положення), на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням;

3) придбавати природний газ у господарських товариств, 100 % акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава (ПАТ «Укргазвидобування», акціонерне товариство «Державне акціонерне товариство «Чорноморнафтогаз», для формування ресурсу природного газу для побутових споживачів, релігійних організацій (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності), державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» на умовах та у порядку, що визначені Положенням.

- (41) Відповідно до абзацу четвертого підпункту 2 пункту 14 Положення № 867 (в редакції, що діяла до 21.08.2020) постачальники природного газу, визначені в додатку, не мають права відмовити побутовому споживачеві, релігійній організації (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек», об'єкти газоспоживання яких розташовуються у межах відповідної території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, в укладенні договору про постачання природного газу, якщо такий споживач звернувся з відповідною заявою до постачальника та якщо інформація про такого споживача була надана Мінфіну відповідно до пункту 10 цього Положення.
- (42) Отже, постачальники зі спецобов'язками здійснювали діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам у межах провадження діяльності з розподілу природного газу на території відповідних суб'єктів господарювання – операторів газорозподільних систем, з якими відповідні постачальники зі спецобов'язками пов'язані відносинами контролю у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (43) Відповідно до частини другої статті 12 Закону, постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.
- (44) Відтак, починаючи з 01.08.2020 у постачальників зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам, а в споживачів виникла можливість обирати постачальника, у тому числі й за ціновим критерієм.
- (45) Природний газ побутовим споживачам ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» постачається на платній основі, отже є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (46) Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок природного газу», побутовий споживач – фізична особа, яка придбаває природний газ з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх жилих приміщень, що не включає професійну та комерційну діяльність.
- (47) ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» було основним постачальником природного газу побутовим споживачам у межах провадження діяльності з розподілу природного газу АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ» на території Полтавської області.

- (48) Споживачами послуги з постачання природного газу, у межах провадження діяльності з розподілу природного газу АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ» на території Полтавської області, є побутові споживачі – населення.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (49) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (50) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (51) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (52) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (53) Природний газ є стандартизованим товаром, оскільки має відповідати певним ДСТУ.
- (54) Відповідно до пункту 3 розділу I Правил постачання природного газу, постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється за договором, який має відповідати типовому договору постачання природного газу побутовим споживачам, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку.
- (55) Природний газ за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками товару не має взаємозамінних товарів.
- (56) Враховуючи наведене, товарними межами ринку є послуга з постачання природного газу побутовим споживачам, яка не є взаємозамінною з іншими видами послуг, оскільки споживачі цієї послуги не можуть обрати інші послуги на заміну.

3.4. *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (57) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи, є неможливим або недоцільним.
- (58) Відповідно до постанови НКРЕКП від 29.06.2017 № 848 (із змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 16.12.2020 № 2513), АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ» видана ліцензія

на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ», Полтавська область: Лубенський район: місто Лубни; село Засулля; село Войниха; село Назарівка; село Шершнівка; село Мацківці; село Мацкова Лучка; село Куп'єваха; село Тернівщина; село Солониця; село Крем'янка; село Барвінщина; село Оріхівка; село Стадня; село Матяшівка; село Шинківщина; село Кревелівка; село Березівка (Лубенська міська ТГ); село Піски; село Березоточа; село Суха Солониця; село Вовчик; село Вовча Долина; село Висачки; село Червоні Пологи; село Покровське; село Литвяки; село Снітин; село Снітине; село Хорошки (Лубенська міська ТГ); село Ломаки; село Окіп; село Крутий Берег; село Тишки; село Луки; село Мгар; село Вільшанка; село Клепачі; село Калайденці; село Хитці (Лубенська міська ТГ); село Лушники; село Халепці; село Новаки; село Горобії; село Бієвці; село Єнківці; село Губське; село Чернече; село Тарандинці; село Вили; село Пишне; село Богодарівка; село Остапівка; село Вищий Булатець; село Нижній Булатець; село Кононівка; село Терни; село Чуднівці; село Малий В'язівок; село В'язівок; село Пулинці; село Ісківці; село Михнівці; село П'ятигірці; село Олександрівка (Лубенська міська ТГ); село Духове; село Карпилівка; село Гінці; село Олексіївка; село Наталівка; село Кулаженці; село Новодар; село Мар'янівка; село Майорщина; село Сліпорід-Іванівка; село Тарасівка (Гребінківська міська ТГ); село Коровай; село Лутайка; село Слободо-Петрівка; село Польове; село Сербенівка; село Грушківка; село Саївка; село Оржиця; село Загребелля (Гребінківська міська ТГ); село Корніївка; село Покровщина; село Березівка (Гребінківська міська ТГ); село Овсюки; село Рудка; село Горби; село Відрадне; село Світанок; село Беседівщина; село Олександрівка (Гребінківська міська ТГ); село Павлівщина; село Високе (Гребінківська міська ТГ); село Тополеве; село Сімаки; село Почаївка; село Скочак; село Новоселівка; місто Гребінка; село Сотницьке; село Грабарівка; село Вечірки; село Березова Рудка; село Крячківка; село Мар'їнське; село Смотрики; село Малютинці; село Теплівка; село Архемівка; село Вікторія; село Олександрівка (Пирятинська міська ТГ); село Рівне; село Нові Мартиновичі; село Давидівка; село Кроти; село Гурбинці; село Леляки; село Кейбалівка; село Меченки; село Сасинівка; село Першотравневе; село Калиновий Міст; село Усівка; село Верхоярівка; село Каплинці; село Заріччя; село Голобородька; село Харківці; село Високе (Пирятинська міська ТГ); село Велика Круча; село Вишневе (Пирятинська міська ТГ); село Дейманівка; село Замостище; село Прихідьки; село Білоцерківці; село Яцини; село Повстин; місто Пирятин; село Лазірки; село Нове; селище міського типу Новооржицьке; село Воронинці; село Козаче; село Приймівщина; село Хоружівка; село Вишневе (Новооржицька селищна ТГ); село Новоселівка; село Черевки; село Хорошки (Новооржицька селищна ТГ); село Тимки; село Загребелля (Оржицька селищна ТГ); село Несено-Іржавець; село Тарасенкове; село Райозеро; село Нижній Іржавець; село Лукім'я; село Онішки; село Плехів; село Заріг; село Великоселецьке; село Маяківка; село Золотухи; село Чмихалове; село Денисівка; село Савинці; село Круподеринці; село Полуніївка; село Пилиповичі; село Малоселецьке; село Сазонівка; село Чевельча; село Яблуневе; село Чайківщина; село Старий Іржавець; село Новий Іржавець; село Тарасівка (Оржицька селищна ТГ); село Чутівка; селище міського типу Оржиця. Миргородський район: село Величківка; село Ждани; село Новооріхівка; село Ромодан; село Хитці; село Шеки (далі – Територіальні межі).

- (59) Згідно з постановою НКРЕКП від 27.04.2017 № 613, ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» видана ліцензія на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу на території України.
- (60) Відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листом від 02.09.2024 № 5.782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159), фактично, ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ»

здійснювало постачання природного газу побутовим споживачам у територіальних межах провадження діяльності з розподілу природного газу АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ». Тобто, ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» здійснювало постачання природного газу для побутових споживачів (населення) у визначених Територіальних межах.

- (61) Враховуючи територіальні межі фактичного надання ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» послуги з постачання природного газу побутовим споживачам, територіальними (географічними) межами ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам є Територіальні межі.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (62) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (63) З урахуванням норм Положення № 867, починаючи з 01.08.2020 у постачальників зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам, а в споживачів виникла можливість обирати постачальника, у тому числі й за ціновим критерієм.
- (64) З огляду на зміни, які відбулися у нормативно-правовому регулюванні діяльності постачальників природного газу, зокрема, втрати чинності Положення № 867, в період дослідження, а саме в період серпня-грудня 2020 року та січня-лютого 2021 року ринок послуги з постачання природного газу для потреб населення, був потенційно конкурентним.
- (65) Відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листами від 26.02.2021 № 202 (вх. від 26.02.2024 № 70-01/1061) 14.04.2021 № 609 (вх. від 16.04.2021 № 70-01/2182), від 05.07.2021 № 1280 (вх. від 06.07.2021 № 70-01/3885), від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159) кількість побутових споживачів послуги з постачання природного газу ТОВАРИСТВА у період з 01.08.2020 по 31.07.2021 становила (фізичних осіб):
- серпень 2020 року – 59 320;
 - вересень 2020 року – 59 324;
 - жовтень 2020 року – 59 326;
 - листопад 2020 року – 59 326;
 - грудень 2020 року – 59 329;
 - січень 2021 року – 18 134;
 - лютий 2021 року – 18 134;
 - березень 2021 року – 0;
 - квітень 2021 року – 0;
 - травень 2021 року – 0;
 - червень 2021 року – 0;
 - липень 2021 року – 0.
- (66) Як свідчить інформація ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», протягом березня-липня 2021 року (починаючи з 13.02.2021) послуга з постачання природного газу для побутових споживачів ТОВАРИСТОМ не надавалась, а у період з січня-лютого 2021 року кількість побутових споживачів мала тенденцію до зменшення, зокрема, кількість споживачів послуги з постачання природного газу побутовим споживачам ТОВАРИСТВОМ у період з 01.08.2020 по 12.02.2021 зменшилась з 59 320 до 18 134 осіб, тобто на 69 %.

- (67) Відтак, у період серпня-грудня 2020 року (на початок нормативно-правових змін) частка Відповідача на ринку послуги з постачання природного газу для побутових споживачів суттєво не змінилася.
- (68) З урахуванням зазначеного, часовими межами ринку послуги з постачання природного газу визначено період з 01.08.2020 по 31.12.2021, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

3.6.1. Обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище

- (69) Відповідно до пункту 8.1.Методики, обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище, визначається як загальний обсяг надходження товару на ринок.
- (70) Згідно із пунктом 8.6. Методики, розрахунок часток суб'єктів господарювання на ринку за відсутності достовірної інформації про обсяги товарів (товарних груп), які продаються (постачаються, виробляються) або придбаваються (споживаються, використовуються), може здійснюватися на основі оцінок відповідних показників, наявних виробничих потужностей або інших показників, які свідчать про обсяги продажу (постачання, виробництва) або придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) на ринку.
- (71) Згідно з інформацією ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листами від 26.02.2021 № 202 (вх. від 26.02.2024 № 70-01/1061) 14.04.2021 № 609 (вх. від 16.04.2021 № 70-01/2182), від 05.07.2021 № 1280 (вх. від 06.07.2021 № 70-01/3885), від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159) кількість побутових споживачів послуги з постачання природного газу ТОВАРИСТВА у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 загалом (фізичних осіб) становила 296 625 осіб.
- (72) Відповідно до інформації АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ», наданої листами від 19.04.2021 № 614 (вх. від 22.04.2021 № 70-01/2339), від 02.09.2024 № 670 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2156) кількість побутових споживачів послуги з розподілу природного газу у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 становила (фізичних осіб):
- серпень 2020 року – 61 344;
 - вересень 2020 року – 61 022;
 - жовтень 2020 року – 60 714;
 - листопад 2020 року – 60 708;
 - грудень 2020 року – 60 705;
- Всього – 304 493.
- (73) Відповідно до розрахунку, здійсненого згідно з Методикою, частка ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» на ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам з 01.08.2020 по 31.12.2020 у визначених Територіальних межах (межах надання послуги з розподілу природного газу АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ» становила:
- 296 625 (кількість побутових споживачів послуги з постачання природного газу ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ») : 304 493 (кількість побутових споживачів послуги з розподілу природного газу АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ») x 100 % = 97,42 %.
- (74) Відповідно до пункту 10.2.1 Методики, монопольним (домінуючим) становищем суб'єкта (суб'єктів) господарювання визнається становище, коли:
- частка одного суб'єкта господарювання на ринку перевищує 35 відсотків, якщо він не довів, що:
 - має конкурента(ів) на ринку;
 - зазнає значної конкуренції внаслідок відсутності обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів,

відсутності бар'єрів для вступу на ринок інших суб'єктів господарювання, відсутності пільг чи інших обставин.

- (75) Відповідно до Методики, частка ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» на ринку постачання природного газу побутовим споживачам за період з 01.08.2020 по 31.12.2020 у Територіальних межах становила 97,42 %.

3.7. Визначення потенційних конкурентів

- (76) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (77) Потенційними конкурентами ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» на ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам є суб'єкти господарювання, що мають ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу та здійснюють постачання природного газу на території України.
- (78) В територіальних межах Полтавської області діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам у період з 01.08.2020 по 31.12.2020, крім ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», зокрема, здійснювали наступні суб'єкти господарювання:
- ТОВ «ГК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» (*інформація, доступ до якої обмежено*); ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ПОСТАЧАННЯ» (*інформація, доступ до якої обмежено*); ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ТОВ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ПОСТАЧАННЯ»);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ТРЕЙДИНГ» (*інформація, доступ до якої обмежено*); ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ТОВ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ТРЕЙДИНГ»);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПОЛТАВАГАЗ ЗБУТ» (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ТОВ «ПОЛТАВАГАЗ ЗБУТ») (далі разом – Постачальники).
- (79) З огляду на те, що вказані суб'єкти господарювання здійснювали постачання природного газу побутовим споживачам в межах території Полтавської області, ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» та зазначені Постачальники природного газу були конкурентами на відповідному ринку.
- (80) За результатом дослідження ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам можна констатувати наявність конкуренції на ринку постачання природного газу побутовим споживачам.

3.8. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (81) Відповідно до пункту 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (82) Бар'єрами вступу на ринок послуги з постачання природного газу побутовим споживачам є фактори економічного та організаційного характеру, пов'язані з особливостями діяльності з постачання природного газу, зокрема, наявність ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, відповідного персоналу, технічного забезпечення тощо.
- (83) Згідно із Положенням № 867 постачальники зі спецобов'язками здійснювали діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам у межах території провадження діяльності з розподілу природного газу відповідних суб'єктів господарювання – операторів газорозподільних систем, з якими відповідні постачальники зі спецобов'язками пов'язані відносинами контролю у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (84) Починаючи з 01.08.2020 у постачальників зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам, а у споживачів виникла можливість обирати постачальника, у тому числі й за ціновим критерієм.
- (85) Відповідно до інформації, оприлюдненої на офіційному вебсайті НКРЕКП, ліцензіатами з постачання природного газу у досліджуваний період було більше 800 суб'єктів господарювання. Разом з тим, за 5 місяців існування відкритого ринку надання послуг з постачання природного газу лише незначна частина населення змінила свого постачальника газу.
- (86) Тобто, організаційні бар'єри – незначний строк існування відкритого ринку внаслідок чого існує недостатня обізнаність споживачів про можливість зміни постачальника та наявні побоювання щодо застосування діючим постачальником або відповідним Оператором ГРМ певних санкцій та заходів впливу (нарахування неіснуючої заборгованості під час остаточних розрахунків, погрози відключення від газу тощо).
- (87) Зазначені бар'єри вступу на ринок послуги з постачання природного газу побутовим споживачам можуть бути подолані, оскільки не спричиняють для суб'єктів господарювання суттєві витрати, необхідні для вступу на зазначений ринок.

3.9. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (88) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам в Територіальних межах із часткою 97,42 %.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини Справи

- (89) Відділенням на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 11.01.2021 № 13-01/9 (вх. від 12.01.2021 № 70-01/22) здійснювалось дослідження щодо дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які діють на регіональних ринках з постачання та розподілу природного газу.
- (90) Відповідно до пункту 1 розділу I Правил постачання природного газу, ці Правила регулюють відносини, які виникають між постачальниками та споживачами природного газу, з урахуванням їх взаємовідносин з операторами газорозподільної системи/газотранспортної системи (далі - Оператори ГРМ/ГТС). Постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється за договором, який має відповідати типовому договору постачання природного газу побутовим споживачам, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку.

- (91) Відповідно до пункту 21 розділу III Правил постачання природного газу постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється за вільними цінами, крім ціни постачальника із спеціальними обов'язками, яка встановлюється відповідно до законодавства.
- (92) Відділенням встановлено, що в територіальних межах Полтавської області в зоні обслуговування акціонерного товариства АТ «ОГС «ЛУБНИГАЗ» діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам (населенню) здійснювалась, зокрема, ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ».
- (93) Відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листами від 26.02.2021 № 202 (вх. від 26.02.2024 № 70-01/1061), від 14.04.2021 № 609 (вх. від 16.04.2021 № 70-01/2182), від 05.07.2021 № 1280 (вх. від 06.07.2021 № 70-01/3885), від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159) (далі разом – Листи), обсяги наданої ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» послуги з постачання природного газу побутовим споживачам у період з серпня по грудень 2020 року становили: серпень 2020 року – 810,745 тис. м³; вересень 2020 року – 855,049 тис. м³; жовтень 2020 року – 2 725,43 тис. м³; листопад 2020 року – 7 253,141 тис. м³; грудень 2020 року – 9 180,448 тис. м³; січень 2021 року – 2 049,840 тис. м³; лютий 2021 року – 538,367 тис. м³; з 13.02.2021 по 31.07.2021 не здійснювало надання послуги з постачання природного газу побутовим споживачам.
- (94) Відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листом від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159) у період з серпня 2020 року по лютий 2021 року для надання послуги з постачання природного газу побутовим споживачам ТОВАРИСТВО здійснювало закупівлю природного газу у наступних суб'єктів господарювання:
- ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКОТЕХНОІНВЕСТ» (ідентифікаційний код – *(інформація, доступ до якої обмежено)*) (далі – ТОВ «ЕКОТЕХНОІНВЕСТ»);
 - НАЦІОНАЛЬНОЇ АКЦІОНЕРНОЇ КОМПАНІЇ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» ідентифікаційний код – *(інформація, доступ до якої обмежено)*);
 - ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПРОМЕТЕУС ЕНЕРДЖІ» (ідентифікаційний код – *(інформація, доступ до якої обмежено)*) (далі – ТОВ «ПРОМЕТЕУС ЕНЕРДЖІ»);
 - ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЗОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ ТРЕЙДІНГ» (ідентифікаційний код – *(інформація, доступ до якої обмежено)*).
- (95) Слід зазначити, що у період з 01.08.2020 по 30.09.2020, планова ціна на природний газ для побутових споживачів (населення) встановлювалась постачальниками природного газу за формулою, визначеною відповідно до пунктів 9, 12, 13 Положення № 867 (в редакції, що діяла до 21.08.2020), тобто за ціною, що формувалась за принципом, що діяв під час виконання спеціальних обов'язків, а саме – вартість природного газу, витрати на послуги транспортування природного газу (доступ до потужності) та торгівельна надбавка (націнка), яка не може перевищувати 2,5 відсотка ціни природного газу.
- (96) Плановий розрахунок ціни на природний газ для побутових споживачів (населення) у період з 01.08.2020 по 30.09.2020 здійснювався за таким принципом, у зв'язку з тим, що 01.08.2020 закінчився строк дії покладення (виконання) спеціальних обов'язків постачальниками природного газу згідно Положення № 867, проте статус постачальника зі спеціальними обов'язками, постачальники природного газу втратили лише з набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2020 № 740

«Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу», а саме з 21.08.2020.

- (97) Згідно з абзацом п'ятим пункту 28 розділу III Правил постачання природного газу (в редакції від 01.07.2020, яка діяла до 01.05.2021), зміна ціни на природний газ може здійснюватися виключно з 01 числа місяця.
- (98) У зв'язку із чим, у період з 01.08.2020 по 30.09.2020 (включно) постачальники природного газу здійснювали постачання природного газу для потреб побутових споживачів (населення) за ціною, яка формувалась за принципом, що діяв під час виконання спеціальних обов'язків.
- (99) У період з 01.10.2020 ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», відповідно до наданої Листами інформації, вже самостійно встановлювалась ціна реалізації природного газу побутовим споживачам відповідно до наказів ТОВАРИСТВА та складалась із ціни придбання природного газу, торгівельної надбавки постачальника та тарифу на послуги транспортування природного газу для внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи з невизначеним фізичним розташуванням до газорозподільних систем, яка почала поступово зростати, що й стало предметом аналізу у Справі.
- (100) Постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2021 № 25 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» встановлено на період з 01.02.2021 до 31.03.2021 граничну ціну на природний газ за договорами постачання між побутовими споживачами та постачальниками на рівні 6 гривень 99 копійок за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість та плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).
- (101) За наявною у Відділенні інформацією, ціни ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» у період жовтня-грудня 2020 року на природний газ для побутових споживачів були вищими за ціни його конкурентів в межах Полтавської області, зокрема, ТОВ «ГК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», ТОВ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ПОСТАЧАННЯ», ТОВ «КРЕМЕНЧУКГАЗ-ТРЕЙДИНГ», та на вимогу Відділення ТОВАРИСТВО повідомило, що це викликане збільшенням закупівельних цін.
- (102) ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» листом від 07.06.2021 № 1119 (вх. № 70-01/3341 від 07.06.2021) надало інформацію щодо торгівельної надбавки та динаміки цін ТОВАРИСТВА на природний газ для побутових споживачів (населення), динаміки середньозваженої закупівельної ціни на природний газ у оптових продавців з вересня по грудень 2020 року. Інформація наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Період	Середньозважена ціна придбання природного газу у оптових продавців (грн за 1 тис.м ³ , з ПДВ)	Рівень зростання (зниження) середньозваженої ціни придбання природного газу у оптових продавців до попереднього місяця (%)	Ціна реалізації природного газу побутовим споживачам (населенню) (грн за 1 тис.м ³ , з ПДВ)	Рівень зростання (зниження) ціни реалізації природного газу побутовим споживачам (населенню) до попереднього місяця (%)	Торгівельна надбавка постачальника (% до ціни придбання)
2020 рік					
вересень	(інформація, доступ до якої обмежено)		5 499,90		
жовтень	(інформація, доступ до якої	+24,2	6 750,00	+22,7	-

	<i>обмежено)</i>				
листопад	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	+22,9	8 390,00	+24,3	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>
грудень	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	+5,0	8 790,00	+4,8	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>

- (103) Аналізом наведених даних у таблиці 1 Відділенням встановлено, що відбулося зростання ціни реалізації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» природного газу побутовим споживачам (населенню), зокрема, у період з жовтня по грудень 2020 року, що відповідно до інформації наданої ТОВАРИСТВОМ листом від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159), відбулося за рахунок зростання ціни придбання природного газу на вільному ринку природного газу.
- (104) Відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», наданої листом від 26.02.2021 № 202 (вх. від 26.02.2021 № 70-01/1061) та від 02.09.2024 № 5782 (вх. від 02.09.2024 № 70-01/2159), у таблиці 2 наведено перелік суб'єктів господарювання, у яких ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» придбавало природний газ для реалізації побутовим споживачам (населенню) у період вересня-грудня 2020 року (помісячно).

Таблиця 2

Період	ТОВ «ЕКОТЕХНОІНВЕСТ»			ТОВ «ПРОМЕТЕУС ЕНЕРДЖІ»		
	Ціна придбання природного газу (грн за 1 тис.м ³ , з ПДВ)	Обсяг придбаного природного газу (тис. м ³)	Вартість придбаного природного газу (тис. грн, з ПДВ)	Ціна придбання природного газу (грн за 1 тис.м ³ , з ПДВ)	Обсяг придбаного природного газу (тис. м ³)	Вартість придбаного природного газу (тис. грн, з ПДВ)
Вересень 2020 року	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	855,04946	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>			
Жовтень 2020 року	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	1 488,80514	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	1 236,618	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>
Листопад 2020 року	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	6 261,791 741,3721	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	249,978	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>
Грудень 2020 року	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>	7 358,44816 1 324,0 498,0	<i>(інформація, доступ до якої обмежено)</i>			

- (105) Крім того, за інформацією, наявною у Відділенні, оптові ціни на природний газ у період з жовтня по грудень 2020 року, у деяких оптових продавців природного газу були вищими ніж роздрібна ціна реалізації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» природного газу побутовим споживачам (населенню), зокрема, оптова ціна на природний газ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОПЕРАТОР ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ» за 1 тис. м³ становила: у жовтні 2020 року – 8 127,14 грн з ПДВ, у листопаді 2020 року – 8 401,58 грн з ПДВ, у грудні 2020 року – 8 401,58 грн з ПДВ.
- (106) Ціни на оптовому ринку природного газу – це ціни на ринку, на якому існує дуже значна конкуренція. Відповідно до інформації, оприлюдненої на офіційному вебсайті

НКРЕКП, ліцензіатами з постачання природного газу у досліджуваний період було більше 800 суб'єктів господарювання.

- (107) Тобто, Відповідач займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам в Територіальних межах, однак саме по собі таке становище не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (108) Крім того, як свідчить вищевказана інформація, отримана під час розгляду Справи, ціни реалізації Відповідачем природного газу побутовим споживачам (населенню) у період з жовтня-грудня 2020 року були нижчими або відповідали цінам на природний газ, які існували на оптовому ринку природного газу, тобто ринку зі значною конкуренцією. Відтак, такі дії ТОВАРИСТВА могли існувати навіть за умов значної конкуренції на ринку.
- (109) Слід зазначити, що порядок зміни постачальника побутовим споживачем визначено розділом V Правил постачання природного газу.
- (110) Згідно із пунктом 2 розділу V Правил постачання природного газу, кожен побутовий споживач має право на вільний вибір постачальника шляхом укладення з ним договору постачання природного газу відповідно до умов та положень, передбачених цими Правилами.
- (111) Відповідно до пункту 3 розділу V Правил постачання природного газу, постачальникам забороняється стягувати плату або вимагати будь-яку іншу фінансову компенсацію у зв'язку зі зміною постачальника.
- (112) Згідно із пунктом 4 розділу V Правил постачання природного газу, побутовий споживач, який має намір змінити діючого постачальника, повинен звернутись до нового постачальника із заявою-приєднанням до договору постачання природного газу. Порядок подання заяви-приєднання до договору постачання природного газу визначений розділом III цих Правил. Отримання новим постачальником заяви-приєднання до договору постачання природного газу від побутового споживача, який має намір змінити діючого постачальника, є початком процедури зміни постачальника.
- (113) Відповідно до пункту 9 розділу V Правил постачання природного газу, зміна постачальника має бути завершена в термін не більше трьох тижнів з дня отримання новим постачальником заяви-приєднання до договору постачання природного газу від побутового споживача.
- (114) Згідно із пунктом 10 розділу V Правил постачання природного газу, після завершення процедури зміни постачальника новий постачальник протягом трьох робочих днів письмово повідомляє побутового споживача про дату, з якої здійснюється постачання природного газу новим постачальником.
- (115) Відповідно до пункту 1.2. Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (далі – Ліцензійні умови), ці Ліцензійні умови є обов'язковими для суб'єктів господарювання незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які провадять або мають намір провадити господарську діяльність з постачання природного газу (далі – господарська діяльність з постачання природного газу, ліцензована діяльність).
- (116) Згідно із пунктом 1.3. Ліцензійних умов, місце провадження діяльності - територія України.
- (117) Відповідно до пункту 2.1. Ліцензійних умов, господарська діяльність з постачання природного газу здійснюється з дотриманням вимог Правил постачання природного

газу, інших нормативно-правових актів та нормативних документів, які регулюють ринок природного газу.

- (118) До Відділення у визначений період не надходило заяв, звернень споживачів на дії ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», зокрема, щодо перешкоджання зміни постачальника природного газу, щодо необґрунтованого розміру роздрібних цін реалізації природного газу побутовим споживачам у період з жовтня по грудень 2020 року.
- (119) Враховуючи зазначене, побутові споживачі, яких не влаштовували умови надання ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» послуги з постачання природного газу побутовим споживачам, зокрема, ціна послуги, мали можливість обирати більш економічно вигідніші договірні відносини шляхом зміни постачальника природного газу незалежно від його місцезнаходження відповідно до порядку, встановленого законодавством.
- (120) Слід зазначити, що починаючи з січня 2021 року була наявна тенденція щодо зменшення кількості споживачів послуги з постачання природного газу побутовим споживачам ТОВАРИСТВОМ. Зокрема, відповідно до інформації ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», кількість споживачів послуги з постачання природного газу побутовим споживачам ТОВАРИСТВОМ у період з 01.08.2020 по 12.02.2021 зменшилась з 59 320 до 18 134 осіб, тобто на 69 %.
- (121) Відтак, матеріалами Справи не доведено факт вчинення ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, враховуючи можливість споживачів вільно обирати більш економічно вигідніші договірні відносини шляхом зміни постачальника природного газу незалежно від його місцезнаходження.
- (122) Враховуючи наведене, за результатами збору та аналізу отриманої інформації в ході розгляду Справи, Відділенням не виявлено необхідних доказів, які б підтвердили порушення ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольними (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання природного газу побутовим споживачам в Територіальних межах, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на ринку.
- (123) Відповідно до статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі, про закриття провадження у справі.
- (124) Відповідно до статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.
- (125) Отже, провадження у справі № 7/02-15-21 підлягає закриттю без прийняття рішення по суті стосовно ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», у зв'язку з не доведенням фактів вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (126) На подання з попередніми висновками у справі № 7/02-15-21, копія якого була направлена Відділенням листом від 07.10.2024 № 70-02/3574є ТОВ «ТД «ЛУБНИГАЗ», зауважень або заперечень ТОВАРИСТВО не надало.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-ІХ від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист

економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи наведене, відповідно до статей 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48, 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пункту 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), пункту 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 за № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 7/02-15-21.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК